

УДК 656.8.001

Л. О. ЯЩУК, доктор техн. наук, професор,
заслужений діяч науки і техніки України,
Одеська національна академія зв'язку ім. О. С. Попова

СОРТУВАННЯ ПИСЬМОВОЇ КОРЕСПОНДЕНЦІЇ ДО АДРЕСАТІВ ЗА ЦИФРАМИ ПОШТОВИХ ІНДЕКСІВ

Пропонується перехід до сортування письмової кореспонденції (ПК) до адресатів за додатковими цифрами ущільнених і розширених поштових індексів (ПІ), в яких зазначаються номери абонентських (абонементних) скриньок (А/С) адресатів.

Ключові слова: ПІ; сортування ПК; А/С; ущільнення ПІ; розширення ПІ; поштова адреса (ПА); кодування ПА; відділення зв'язку (ВЗ); доставна дільниця (ДД); маршрут листоноші (МЛ).

Вступ

Сьогодні пересилання ПК в Україні передбачає виконання п'яти сортувань:

- сортування С1 у сортувальних об'єктах поштового зв'язку (СОПЗ) до обласних центрів (ОЦ) і областей України (ОУ);
- сортування С2 у СОПЗ до ВЗ зон обслуговування СОПЗ;
- сортування С3 у СОПЗ на поштові маршрути СОПЗ – ОЦ;
- сортування С4 у ВЗ зони обслуговування СОПЗ до ДД ВЗ;
- сортування С5 у ВЗ на МЛ ВЗ.

Сортування С1, С2 і, частково, С3 виконується вручну або автоматизовано за цифрами ПІ; сортування С3 і С4 виконується вручну за ПА. Окрім того, що продуктивність ручного сортування ПК за цифрами ПІ суттєво перевищує продуктивність її сортування за ПА, одночасне сортування за ПІ і за ПА викликає чимало непорозумінь і незручностей, які поглиблюються необхідністю виокремлення місцевої, міжнародної, рекомендованої, військової та іншої ПК.

Основна частина

Існує кілька шляхів розв'язання проблеми переходу до сортування ПК до адресатів за цифрами ПІ, серед яких:

- ◆ кодування елементів ПА;
- ◆ ущільнення ПІ;
- ◆ розширення ПІ.

Кодування ПА передбачає перехід від подання цієї адреси в текстовій формі (у тому числі у вигляді злитого рукописного тексту) до її подання в цифровій формі.

Текстове подання ПА внутрішньої ПК включає в себе дев'ять елементів:

- 1) ім'я та прізвище або назву установи адресата;
- 2) номер квартири або офісу;
- 3) номер будинку;
- 4) назву вулиці;
- 5) назву населеного пункту (НП);
- 6) назву району або міста;
- 7) назву ОЦ або ОУ;

8) номер ВЗ;

9) ПІ.

Оскільки кодування назви НП із населенням понад 500 осіб, в якому є ВЗ або якому надано власний ПІ, району або міста, ОЦ або ОУ та номера ВЗ відбито в п'ятизначних ПІ при впровадженні системи поштової індексації, залишається потреба в кодуванні імені та прізвища або назви установи адресата, номера квартири або офісу, номера будинку, назви вулиці, назви НП із населенням менш як 500 осіб.

Здійснення кодування ПА стикається з чималими труднощами, серед яких:

- ◆ численні перейменування НП і вулиць;
- ◆ заплутана система нумерації будинків (точніше — відсутність такої системи), зокрема використання в ПА подвійних цифрових позначень, цифробуквених позначень, будівельних номерів, назв районів міста, слів «квартал», «корпус», «будівля», «будинок», «квартира», «офіс» тощо;
- наявність нерозбірливих написань, граматичних помилок, підчисток та виправлень ПА;
- написання ПА різними мовами;
- порушення встановленого порядку подання частин ПА;
- необхідність створення і постійної актуалізації численних баз даних для подання ПА в цифровій формі.

Орієнтовно кількість цифр, потрібних для кодування елементів ПА в цифрову форму в місті з населенням 1 000 000 жителів, становить:

- для подання хоча б чотирьох букв імені та прізвища або назви установи адресата — 8 цифр;
 - для подання номера квартири або офісу — 3 цифри;
 - для подання номера будинку — 3 цифри;
 - для подання номера вулиці — 3 цифри;
- усього 17 цифр, що в 3,4 раза перевищує кількість цифр існуючого п'ятизначного ПІ і тому має бути визнане неприйнятним.

Ущільнення ПІ полягає у присвоєнні кожному ВЗ ОЦ до 10 ПІ, що відповідають 10 ДД. Нині для позначення номерів ВЗ виділено по три цифри ПІ, за допомогою яких можна було би зазначити 1000

© Л. О. Ящук, 2017

ВЗ. Згідно з чинним нормативом, який передбачає 20–25 тис. жителів на одне ВЗ, у великих містах із населенням 1 000 000 осіб необхідно мати 50–40 ВЗ, для позначення яких достатньо двох цифр ПІ.

З огляду на те, що ВЗ надавалися послідовні номери в міру їх відкриття, нині існує чимало ВЗ із тризначними номерами за наявності відповідних пропусків у їх послідовній нумерації.

Для розв'язання проблеми ущільнення ПІ необхідно перенумерувати ВЗ так, щоб їхні номери не перевищували 99. У найбільших містах для зазначення номерів ВЗ при цьому може знадобитися більш як один ПІ. Нагадаємо, що при введенні поштової індексації в колишньому СРСР для Москви і Ленінграда було виділено відповідно 40 і 10 ПІ.

Таким чином, кожному ВЗ виділяється 10 ПІ (під номерами 0, 1, ..., 9), що має відповідати 10 ДД. Стосовно ж певних незручностей для населення, зумовлених змінами звичної нумерації ВЗ, то вони завдяки відповідній роз'яснювальній роботі, підкріплюваній реальним скороченням нормативних строків пересилання ПК, будуть сприйняті з розумінням і навряд чи перевищать незручності, пов'язані з неодноразовою зміною нумерації телефонів міської телефонної мережі при проведенні її районування.

На жаль, ущільнення ПІ обмежується вивільненням лише однієї його цифри, що недостатньо для вирішення проблеми в цілому.

Розширення ПІ полягає в його доповненні певною кількістю цифр, що містять інформацію про ДД і МЛ.

Найбільш показовим у цьому плані є доповнення п'ятизначного ПІ (ZIP-коду) в США чотирма додатковими цифрами, що зазначають місцевий географічний сегмент всередині п'ятизначного району доставляння, наприклад міський квартал, багатоквартирний житловий комплекс, індивідуальний одержувач великих обсягів пошти.

Зауважимо, що питання про розширення шестизначних ПІ трьома додатковими цифрами для кодування назв вулиць свого часу вивчалось і в колишньому СРСР, однак із різних причин не знайшло позитивного вирішення.

Коли йдеться про ефективність розширення ПІ чотирма додатковими цифрами, упровадженого в США, згадуються рядки з вірша В. В. Маяковського «Бродвей»: «На север с юга идут авеню, на запад с востока — стриты». За такої побудови найбільшого американського міста Нью-Йорк (12 авеню, 220 стритів) заплутатися в ньому складніше, ніж у невеликому ОЦ України, а чотирьох додаткових цифр ПІ достатньо для позначення 10 000 кварталів, тоді як фактична їх кількість лише $12 \cdot 220 = 2640$. Утім немає правил без винятків: деякі короткі стрити, розташовані всередині

кварталів, не наділені власними номерами, наприклад відома Уолл-Стрит.

Можна накреслити ще кілька шляхів переходу від текстових ПА до їх цифрових позначень, проте й наведених достатньо, аби дійти висновку про безперспективність спроб зазначеного переходу через необхідність кодування таких елементів ПА, як ім'я та прізвище або назва установи адресата, номера квартири або офісу, номер будинку, назва вулиці, назва НП із населенням менш як 500 осіб.

У зв'язку з цим нагадаємо, що доставляння ПК, до якого прирівнюється доставляння преси, передбачає дві форми: *закладання в А/С одержувача адресованої йому простої ПК (преси)* та *вручення одержувачу адресованої йому рекомендованої ПК (преси)*.

Отже, потреба зазначати в ПА ім'я та прізвище або назву установи адресата, номер квартири або офісу, номер будинку, назву вулиці, назву НП із населенням менш як 500 осіб зберігається лише при врученні рекомендованої ПК (преси), а при закладанні в А/С простої ПК (преси) потреба в них зникає за умови зазначення номерів А/С адресатів у ПІ.

Для забезпечення можливості сортування простої ПК (преси) до адресатів за цифрами ПІ пропонується надати всім А/С адресатів постійні чотиризначні номери в ОЦ та тризначні номери в НП у сільській місцевості, використавши додаткові цифри ПІ (з урахуванням вивільнення однієї цифри при ущільненні ПІ в ОЦ України), і позначити ці номери на А/С адресатів.

Справді, чотирьох додаткових цифр ПІ достатньо для зазначення можливих 10 000 А/С адресатів у кожному зі 100 можливих ВЗ із ОЦ із населенням 1 000 000 жителів, тоді як фактична кількість зазначених А/С за середньої чисельності сім'ї, що становить 3 особи, не перевищує 7-8 тис.

Трьох додаткових цифр ПІ достатньо для зазначення можливих 1000 А/С адресатів у кожному НП із населенням понад 500 осіб або у 2-3 НП із населенням менш як 500 осіб, що обслуговуються одним ВЗ у сільській місцевості.

З урахуванням викладеного структура розширеного ПІ набирає вигляду, поданого в таблиці.

Структура розширеного ПІ

Цифри ПІ							
1	2	3	4	5	6	7	8
Розподіл цифр ПІ в ОЦ							
ОЦ		ВЗ		А/С			
Розподіл цифр ПІ в ОУ							
ОУ		Район, місто	ВЗ		А/С		

Наголосимо, що за наведеного в таблиці розподілу цифр ПІ потреба в сортуванні ПК (преси) до ДД і на МЛ автоматично відпадає: ДД визнача-

ються діапазонами номерів А/С, закріплених за листоношами, а МЛ — порядком розміщення А/С адресатів на ДД.

Насамкінець зазначимо, що абонентські пошто-ві скриньки належать квартирам або будинкам, а абонементні — ВЗ, а тому їхні номери не повинні змінюватися при зміні власників квартир (будинків) або орендарів абонементних скриньок, що гарантує системі індексації тривале існування.

Рецензент: доктор техн. наук, ст. наук. співробітник **М. М. Степанов**, Державний університет телекомунікацій, Київ.

Висновок

Перехід до сортування ПК (преси) за додатковими цифрами ПІ суттєво підвищить продуктивність їх ручного сортування вже сьогодні і створить передумови безболісного переходу до їх автоматизованого сортування в майбутньому.

Л. Е. Ящук

СОТИРОВАКА ПИСЬМЕННОЙ КОРРЕСПОНДЕНЦИИ ДО АДРЕСАТОВ ПО ЦИФРАМ ПОЧТОВЫХ ИНДЕКСОВ

Предлагается переход к сортировке письменной корреспонденции (ПК) до адресатов по дополнительным цифрам уплотненных и расширенных почтовых индексов (ПИ), в которых указываются номера абонентских (абонементных) ящиков (А/Я) адресатов.

Ключевые слова: ПИ; сортировка ПК; А/Я, уплотнение ПИ; расширение ПИ; почтовый адрес (ПА); кодирование ПА; отделение связи (ОС); доставочный участок (ДУ); маршрут почтальона (МП).

L. O. Yashchuk

WRITTEN MAIL SORTING TO ADDRESSEES IN ACCORDANCE WITH FIGURES OF POSTAL INDEXES

This article offers going across to written mail sorting towards addressees in accordance with additional figures of condensed and widened postal indexes including numbers of addressees subscriber (subscription) letter-boxes.

Keywords: postal index; written mail sorting; postal-box; postal indexes condensing; postal indexes widening; postal address; postal address encoding; postal department; delivery district; postman itinerary route.

ЗВ'ЯЗОК

Наукове видання

Редакційна обробка та коректура
О. П. Бондаренко, Т. В. Ількевич

Комп'ютерна верстка та дизайн
Г. С. Тимченко, О. Ю. Апухтіна

Відповідальний за випуск
І. І. Тищенко

Підписано до друку 14.02.2017 р.
Формат 60×84/8. Папір друкарський.
Гарнітура SchoolBookC, EuropeCond. Зам. 43
Наклад 100 прим.

Державний університет телекомунікацій
03110, м. Київ, вул. Солом'янська, 7
Тел. (044) 249-25-75
E-mail: zviaz-ok@ukr.net